

Chumpelik és Luna

Amikor a göndör, száraz bőrű, gőgös, egzotikus és mégis kissé középszerű Tamhra ágról-végről a gésám lett, ahogy az egy friss kapcsolat elején gyakran meg-esik, korábbi barátnőimről diskuráltunk. Én nem igazán forszíroztam a dolgot, javarészt jelentéktelen afférnak láttam az eseteket. Ha rám tört a magány, csak az első, mitikus szerelem tűnt fontosnak: a *Linna-trakutarabella*.¹ Tamhra épp Linnáról nem tudott, így hát inkább hallgat-tam, míg a barátnőimmal kapcsolatos véleményét rész-letezte. Végül így szól: „Neked nagyon szép barátnőd voltak!” Ha férfi-soviniszta vagyok, előnt a büszkeség, hisz az oldalamon egy városszerte ajnározott nő battyog, aki már „ezt-azt” megtett nekem; igaz, amit adott, nem szívből, inkább szuvenirként adta; és az is igaz, hogy én se jártam tőle a hetedik mennyben, mert rideg önmagára zártsága alájában véve taszított, sőt testileg is volt benne valami ízlésem-től idegen – halott. Mintha nemcsak szep-lős bőre, hanem egész lényé volna csontszáraz. Hóruszal korzózik, szeretkezik, kínlódik a férfi így, és míg a rend kedvéért csókolja is, megfojtja az alabástrom pora. Még-is, mások örültek volna, ha láthatják úgy, amint én: gumi-gésaként; ha párbajozhatnak vele úgy, ahogyan én, hacsak rövid csörtével is. Ha egy ilyen kanonizált nő elismerően nyilatkozik korábbi „nőimről”, akkor, fallokrataként, szét kell, hogy vessen az önbizalom! Ha vagyok olyan hülye, mint amilyennek Tamhra látja a „pasikat”.

Jól emlékszem: sétálunk este a platánok alatti hosz-zú félhomályban, a férfi–nő világháború folytatása Tamhrával némiképp enyhíti akkortájt cunamiszerű s még kissé kamaszos magányom, voltaképp örülnöm kel-lene, de nem sikerül! Tudom, miért nem. Mert hiba volt, hogy nem szerettem soha csúnya nőt! Igen, mindig ren-dkívül szép lányokra csavarodtam fel – biztonsági öv nél-kül, bőven száz fölött! Frontálsan. Halálosan – intenzív, kóma, stációk egymásutánja, míg az ember egy kapcsolat piszkos túlélője nem lesz.

Kisfiúként egy teljes nyáron át csodáltam Esztert, a másod-unokatestvéretem, a nap minden órájában, kivált-képp a nyakát, s csak évekkel később döbbsentem rá, hogy Eszter nyaka miért vonja magára a figyelmet: mert púpos! És mint a rokonoktól megtudtam, mindig is az volt! Íme a gyermeki ártatlanság. Olyan szerelmes voltam mégis, mintha idolt találtam volna. De hisz’ én szépnak láttam! Szépnak? Gyönyörűnek! Elalvás előtt egy kisded sterilitá-sával gondoltam a csigolyáira, voltaképp a púpra, és ha rágondoltam, hathatósabb volt, mint a legszebb-leghosz-zabb ima.

Amúgy is kórosan sokat töprengtem azon, vajon normális vagyok-e? Amikor rájöttem, hogy szerelmes voltam egy púpos lányba, úgy éreztem, kár tovább tépe-lődni. Nincs mese: örültt vagyok. Nosztalgia se maradhat bennem. Kölyökként is hülye voltam, és az is maradok! Ma már tudom: nem örültként szerettem. Eszter fájdalmas és vibráló, csodaszép befordultsága vakított el annyira, hogy a fogyatékat ne lássam. Később viszont, ivarérett

férfiként, a nő szépsége, mágnes-anatómiája vakított el úgy, hogy az se tűnjön fel, ha belül tök üres.

Ha „csak” üres?, könnyű megúszni! De ha démon-ter-mészete van? Ha korpuszában összuka lakik? Ha olyan, aki elvárja, hogy a dióhéjból hulló pondróporért is tönk-revágjam magam!? Életemet Izsákként, állatáldozatként adjam oda neki, s vonszoljam föl a Bálvány-hegyre; mészároljam le magam ott akkor is, ha ő csak néhány érintést ad!? Az Úr irgalmazzon annak a „nempasinak”, akit efféle fűria a karma közé vesz, és olyan sebesen viszi a lelkét, mint sólyom a rigót!

De ismertem olyan nőt is, aki szépségét hordta úgy, amint Eszter a sorsát viszi. A neve Luna volt, s őt nem fogyatéék, csúf arc, trampliság vagy ronda bőre zárta el hermetikusan a külvilágtól, épp ellenkezőleg: lenyűgö-ző tőkélye. Csodálta mindenki, de senki se szerette. Ez alázta meg annyira, hogy végül a hírhedt prágai festő, Chumpelik balsorsához láncolja magát.

Tojásnő-afférjaimon spórolhatnék talán. Kidekkelhat-nám, hogy egy Luna-madonna ölébe hajthassam a fejem; vagy várhatnék: hátha visszatér még a férfi-miocén, kamasz-pleisztocén, a devon és obszcén előtti, idillikus, imával bélelt, plátói állapot – az *Eszter-szerelem*. Ha türel-mem nincs, figyelhetnék jobban, hisz rendszeresen kapok jeleket – Chumpelik is az volt. A szokatlanul szép nők-nek hódolt ő is, de gyorsabban falták fel a tévedései, mint engem. S míg engem csak részben, őt egészen.

Vad, vizuális típus volt – mi más lehetne egy festő? –, hisz’ víziók, színek, formák, fények és árnyékok instal-lációjának látta a világot. Az amfora-alakú, hosszú lábú, vékony ujjú, árvalányhajú modellektől kapott lángra, s e kapcsolatokból mindig összekaszabolva került ki. Lükte-tő, felelőtlen, paranoiás alkatának köszönhetően gondol-kodás nélkül emelte trónra az első útjába kerülő püdercik-lont, Barbie-t, bárkit, aki esztétikai igényeit kielégítette; aztán pedig gondolkodás nélkül vágta át a vénáit, gyűrte be az altatókat, ha a koronát hozzávágta („ha a császárnő az inással hált”), azt is tudva: úgyse nyiffan ki, csak ten-ni kell valami szörnyűt, hogy megnyugodjon. Némiképp hasonlítottunk, de az ő árnyékában csak szakkör-pszicho-pata vagyok.

Amikor összefutottunk, életem első trakutarabellája felé, Linnához robogtam ’91 karácsonyán – míg a szere-lem érzése először csodálatos, majd borzalmas álomvilág-ba repített. Kimerült voltam, de fájlaltam minden percet, amit nem fantáziálásra fordítok. Ezért, amint beesteledt és az Apolisz-expressz hosszú szerelvénye besiklott a nyir-kos Elba-völgybe, amikor a kabinokat betöltötte a hortyo-gás és kuncogás, a folyosóra mentem bagózni; izlelni az utazás álomszerűségét; a gyönyörrel teli várakozást, a vele kézen fogva járó, sokszor idegtépően édes izgalmat és sötét félelmet. Az ablakba könyökölve ábrándoztam, és emléknem valót szemezgettem – kis állomásokat, apró hajókat, kivilágított panziókat, homályba tartó hidakat, hideg illatokat, északi szélben imbolygó fényeket; és

¹ Trakutarabella = sikertelen szerelmi kísérlet.

ott, a brutálisan robogó expressz folyosóján találkoztam a nálam valamelyest magasabb és soványabb, némiképp idősebb, és jóval őrültebb idegennel: Chumpelikkel.

Mellém állt a huzatban, dagályos prédikációkat tartott mindenféléről, majd néhány óra múlva átballagtunk az étkezőkocsiba, füstölt pisztrángot vacsoráztunk, söröztünk, kávéztunk, rumoztunk, és az ablak párájába rajzoltattunk. Ő fizetett mindent. Másnap, a berlini veszteglés ideje alatt már úgy tűnt, ismerjük egymást régebből is, bár a szónoklataiból csak mikronok jutottak el a tudatomig. Érdekes volt, hogy valaki mellém szegődik és szerelemről, szépségről, jószágról hosszú lére eresztett meséket mond, míg mélyen ülő, acélkék szeméből kaotikus lelkesültség világít. De a gondolataim nem szakadtak el Linnától.

Egy héttel később, útban hazafelé ismét találkoztunk a Balti-tengeren, a Nord Scourge tatján, s mit ad Isten?, Trelleborgnál, ahol újra vonatra szálltunk, összekerültünk a kabinban is. Néhány hónap múlva pedig átestünk egymáson egy aluljáróban. Később összejártunk, abban az időben, amikor csak az érdekelt: mi lesz velem és Linnával? Ezért továbbra se fogtam fel a festő székfoglalóinak lényegét.

Chumpelik szerint a festészet csupán allegória az elme hibás működéséről; a gondolkodásról, ahol „olajfestékkel takarjuk a vásznat”. Ahogy a nő élénkpirosra festi ajkát, ne legyen romlott karajszürke; mások fagyossággal leplezik az állati szenvedélyt, vagy trágársággal palástolják irigységüket. Tamhra indokolatlan göggel a felismerést, hogy csak egy veszszövel különb, szebb vagy okosabb, mint a közepszer.

Röviden: az ember gondolkodását a tagadás, a takargatás, az alakoskodás, a *KÉPmutatás* jellemzi. A gyávaság, ami megakadályozza, hogy vakmerően a tükörbe nézzen; amely gátolja a férfit abban, hogy szembesüljön egy szép nő valóságával; azért is csinál a nőből árut (szajhát), vagy cselédet (asszonyt); hisz' az árut az ember nem csodálja, csak megvásárolja; a cselédet felveszi és dolgoztatja – nem szereti. Így megmenekül attól, hogy kiszolgáltatottá váljon.

Chumpelik szerelmei erős vászonra gyöngye minőséggel festett, pornográfától és obszcenitástól sem mentes életképek voltak. Talán kisebbet vagy ritkábban csalódott volna modelljeiben, ha a piktor ihletettsége mellé nem társul a restaurátorok konoksága. Mert Chumpelik – mihelyt szerelmes lett – a stréberek ügybuzgalmával látott hozzá, hogy az áhitott nő lakkja alól kikaparja az alsóbb rétegeket; előhívja onnan letűnt korok sötét mítoszait – egészen a kopár, pusztá, rideg és állati vászonig!; hogy a nőt csontokra szedje. Előbb-utóbb mindenről bizonyította, hogy reprint vagy hamisítvány; tagadás, póz és színlelés! Lelketlen hús, rossz vér vagy romlott lélek. Ám a restaurátor és a műgyűjtő tudja: némely hamisítvány jobb, tökéletesebb, mint az eredeti! A hamisítók és a plagizátorok számottevő része valódi művész; elismerésük csak azért marad el, mert nem tündökölnék az autentikus alkotók pózában. Noha el nem ismerésükkel együtt azt is

megkérdézhethetnénk: vajon nem hamisítás-e minden művészet? „De igen!” – vágta rá a prágai! – „Hamisítás minden művészet, csak a zene nem! Az emberen kívül nincs lény, mely fest, könyvet ír, szobrot vagy verset farag; ellenben a zene ott zsong mindenütt, tetőtől talpig a Naturában; éjfélkor gregoriánt dalol a csalogány, az erdők oratóriumot zúgnak, a patakok trubadúrdalokat, még az Úr is búg! Márpedig a világnak egyetlen hazug teremtménye van, az pedig az ember!” Ez bizonyítást sem igénylő axióma volt Chumpelik számára. Amikor erről beszélt, antipátosz járta át, mégsem ijedtünk meg. Álmunkban se gondoltuk, hogy őrült körmondatai a nyaka köré tekerednek, de egy tavaszi napon Chumpeliket foglyul ejtették a rögeszméi.

Az a kopernikuszi ötlete támadt, hogy azért nem tud jól választani, azért éri olyan sok csapás, mert ítéleteit megzavarja a látás. Úgy akart szerelembe esni (nála ez inkább zuhanás volt), hogy nem látja a nőt; nem hullik erőtllenül örvénylő hajbombasztok bőverejébe; nem kíméletlenül hosszú lábak mentén alakítja ki vágyait; nem a csípő harangozása hívja ágyba. Ezért – miután alaposan elitta az agyát – azon a langyos tavaszi estén, amikor egy neoromán koponyában is halvány, de lelkes imolák nyílnak, mikor a legsötétebb szándék is kifehéredik, Chumpelik elméjére tágas éj borult; míg mások megfélemezve nyomasztó emlékeikről, trakutarabelláikról és eleve elrendelt magányukról, kacagva korzóztak a tökig érő derűben, addig az ő háza táján teljes napfogyatkozás állt be! De ki látott már ilyet? Taorminai rövidpoharaiba nem konyakot töltött, hanem sósavat. Behunyta szemét, a két pohárkát a szemgolyóra lökte és pislantott! Elég volt egy pillanat, hogy soha többé ne lássa a modelleket és megszabaduljon a látás kínzó kötelességétől.

Ördögi tett volt.

Sokat beszéltünk „ezekről a dolgokról”, de hogy Chumpelik a végsőkéig megy!? Fel sem ötlött, hogy a trécelések ilyen konkrét, brutális virtusban érhetnek véget. Egyrészt lelkiifurdalásunk volt, mert sose kapartuk le vásznáról az amúgy jó minőségű festéket. Másrészt majd megakadályozni abban, hogy tévétjét folytassa, mégis: a legtöbben elszakadtunk tőle. Akaratlanul is magára hagytuk, annyira féltünk attól, mit fog most mondani? Vajon mit látott abban a tavaszban, a fák forradalmi zöldjében, az ég ultramarinjában, amikor mi végre fellelegeztünk, teraszokon vacsoráztunk, könnyű rozékat ittunk mezítláb, az oktalan örömeiket szinte inhaláltuk, s átmenetileg szebbnek és jobbnak gondoltuk magunkat?! Vajon mit lát most?, ha egyszer, amíg ténylegesen látott, nem volt jobb ötlete, mint eldobni a látás képességét!

Mikor első ízben látogathattuk meg a Boa Vista neoklasszicista, orvosságzagtól bűzlő épületében, az ominózus öncsonkítást követő első találkozásunkkor démoni mártíromsággal azt közölte: egyáltalán nincs sötétségben, sőt!, élénkebb színeket lát, mint addig. Ám ismerve kavargó zsinspiráljait, az új színek elképzelhetetlenek maradtak – egy fantazmagória fiktív színei. Egy őrült tirannus színei. Olyan ciánkék, amibe belefagy mindegyikünk; olyan magenta-láng, amiben elégnék a legjobbak is! Korábban – ha Chumpelik a „húség színéről”, a *kékről* beszélt –, az íriszből áradt megfoghatatlan, szeles, sarki hideg; megvakulása után viszont a bőrből; egész kórházi ágyon didergő, végtelen elmagányosodott testéből; lázgörbéje havas hegy kontúrjának tűnt; lepedője hómezőnek, ágya

száznak; ha zúzvara növi be az ágykorlátra akasztott kórta-
lábat, és az agyógyógyító löty belefagy a feje fölé akasz-
tott lombikba, nem csodálkozunk.

Jóval később újabb nő érkezett félőrült festőnk életébe.
Nem tudni, honnan került elő. Nem a köreinkből, az már
biztos. Luna, aki jól bírta azt a hideget, azt a diluviális
hideglelést; a prágai hidegrázásait, verejtékrohamait, halál-
pánikjait; mikor úgy érzi, bogarak vannak a szeme helyén,
az agyán kapingálnak; máskor nem tud nyelni, a torkában
és az orrában is van „valami”! gége-tumor, orrbogár, nem
jön a levegő, nyomorultul fog elpusztulni, vergődve, akár
egy felnyársalt állat!; negyven fok körüli láz kéthetente,
örtjögés másnaponként, gyermeki zokogás majd’ minden
este. Mi irtóztunk mindettől, az egérenc szürkességétől,
túladagolások puffadásától, az étvágytalanság okozta rán-
coktól. Akkor is, ha volt valami megindítóan gyönyörű a
már félig-meddig összeomlott piktorban. De a nő – Luna
– tudta, hogyan kell mindezt szeretni. *Nem csodálni! Nem
félteni! Szeretni.* Chumpelik pedig önfeledten szerelmes lett
– mint mindig. Amikor a lebénult, összetöpörödött baráti
körben a szerelem már olyan fogalom volt, mely csakis
hozzá köthető.

A rohamok intenzitása alábbhagyott. A vak festő újra
szárnyalt! Tanított, bölcselt, okított, és elvárta, hogy láto-
gassuk. Egy alkalommal így szólt: „Na ugye! Igazam
volt! Ha látok, Lunát észre se veszem!” – és órákig papolt
arról, mennyivel kiismerhetőbb egy ember az érintése, a
hangja vagy a melege alapján, mint akkor, ha látjuk is.
Nem mondtuk, hogy Luna ősrült gyönyörűség; szebb,
mint bármelyik korábbi nő. Megborzong az ember, ha
kibontja hullámos, lágy, dohánybarna haját, ami bizo-
nyos reggeleken mégis a vad szőkeség érzetét kelti; alko-
nyatkor meg éjfékete, egy kárpit súlyosságával zuhan a
derekáig, és ilyenkor lehetetlen illedelmesen átsuhanni a
csípő látványa felett. Elidőzik a tekintet ott mindenképp.
Micsoda – ígérettel teli – csípő!

Valahányszor a piktor körül forgolódott, úgy éreztem:
Luna megelevenedett emlékmű. Lehetne akár Chumpelik
„nőből faragott” domborműve is. Nem véletlen, hogy
épp a vak és bugyant prágai mellett kötött ki, noha bizo-
nyára csinálhatott volna jobb partit is. Bajos volt hinni
abban, hogy Chumpelik valóban elérte Luna mellett,
amire vágyott, és valóban nem látja őt, hisz’ olyan szép
volt, hogy akiben csöppnyi élet van, annak muszáj látnia
– vakon is! Egyszer aztán a spicces Csumpi bevallotta:
már „látja” is! Jól tudja, hogy Luna észbontó modell, nő,
idol; és már sajnálja „a dolgot” a taorminai poharakkal.
„De spongyát a múltra!”

Boldog volt, mi pedig kezdtük azt hinni: mégis „megér-
te”! „Nem az a fontos – magyarázta Chumpelik kezében
tartva a kóstoló poharat –, hogy ne lássak színeket, formá-
kat. Ebben talán tévedtem. A lényeg az, hogy ne csak a
húsformát lássam, hanem azokat a spirituális alakzatokat
is, amire tévesen azt szokták mondani: valami mögött van-
nak. Sokkal többet látok már. Luna sokkal szebb, mint
hiszitek. Luna olyan, aki nincs is. Akinek testét, lelkét úgy
kívánom, ahogy talán kívánni sem lehet!” – mondta, és mi
tudtuk jól: igaza van.

Luna tökélyét azért látta vaksága ellenére is, mert sze-
relmes volt. Eszébe se jutott, hogy Lunára más is vágyhat,
s ezért hitte, hogy közülünk senki se látja. Noha azon kel-
lett volna töprengenie, miért csak ő térdepel Luna zsámo-
lyán? – mert ez igazán képtelen elképzelés volt. Akadtak

közöttünk, akik nem vallották be maguknak se, mégis épp
olyan magatehetetlenséggel álltak Luna, mint jelenség,
egyfajta természeti vagy természetfölötti csoda előtt, akár
Chumpelik; de volt olyan is, aki nagyon is tisztán tudta,
hogy a piktor helyén lehetne ő is.

Úgy tűnt tehát, hogy kész az új felállás! Felépül az
őrültség állapotából kilábaló festő körül az új aura, mely-
ben egy világtalan meg egy sóvárgást gerjesztő pozitív
démon, vagyis Chumpelik és Luna lassú rondót jár, míg
mások mindezt rettegve, irigykedve csodálják. Luna,
mint a legzseniálisabb illusztráció, mint valami látomás
langyos lufija ott lebeg Chumpelik betegágya felett, míg
a prágai fehér botja – akár a mutatópálca – értelmezi,
magyarázza, analizálja Luna létét, kapcsolatuk negédes
sors-szomorúságát. És mi? Akár a kisdíjakok, körbeüljük
őket; kiléssük, beisszuk a Világtalan és a Kerub hattytán-
cának, -nászának és -dalának tanúságait.
Bár néha különösnek tűnt, miként békül-
hetünk ki ezzel a szereppel; hogyan érheti
be ennyivel Luna?

Akkoriban különösen feltűnőnek lát-
tam, ahogy Chumpelik körül elcsöndesül
minden; sokatmondóan hallgatnak a bará-
tai; koszorúzzák, akár egy szobrot; pohar-
ragatnak vele, nem bólogatnak, hisz’
úgyse látná, csak ülnek az ágy végében
szótlanul, a kényelmes fotelokban, meg
a piros puffokon; Luna is csak jön-megy,
hozza a teát, kiviszi a csészéket, ajtót
nyit és ajtót csuk, hamutálat ürít, szel-
lőztet a bagózások szüneteiben, öltözteti
és vetkőzteti, ajnározza a nagyot-vakot;
Chumpelik körül a tér és az idő, mint egy
tágas mező, ő pedig az egyetlen virágzó
dögvirág; körbeülik a kikerics, és sen-
kinek sincs mersze színt vallani vagy illa-
tozni; rég kihajtott bimbók – mint zöld
öklök – szorítják szirmaikat, s egyfajta
feszült várakozás alakul ki. En legalábbis
úgy gondoltam: valaminek történni kell.
Hamarosan. Chumpelik még azt a csendet használja föl,
ami a megvakulásakor az égig nőtt; s tán azonfelül, amit
az esztétikáról, látásról és képmutatásról mondott, volt
más szándék is a taorminai poharakkal; talán ezt akar-
ta: kivívni a szünni nem akaró rettegést és csodálatot;
az ágyához láncolni minket. Tudtam: ez nem maradhat
örökre így. Előbb-utóbb valaki megtöri a csendet; valaki
bölcseltől mentes, szenvedélytől fűtött hangon elszólítja
Lunát onnan.

Ám mielőtt ez bekövetkezett volna, Chumpelik várat-
lanul újabb „magasságba” kúszott, s onnan ugrott cuka-
harát, fejfelé előre, védőháló és biztosítás nélkül. Talán
„preventív intézkedés” lett volna ez, hogy ne történhessen
semmi, amit nem ő irányít?

Mikor egyszer Luna dolgozni ment, Chumpelik meg-
lógott otthonról. Fogalmam nincs, hová tartott, örök
titok marad. Mindenesetre Nullfoktól kétszáz mérföldre,
egy cirokcsűrben találtak rá a tulajdonos Bernsteinjei. A
hülye! Horgolótút döfött a fülébe! Megsüketítette magát!
Hallani is rémisztő. Elképzelni, mekkora fájdalom, ha a
jéghideg horgolótú áthalad a forró dobhártyákon; lúdbőr-
zik az ember, szederjes lesz a hírtől, aludni se tud. Foly-
vást visszatér a kép: Chumpelik felemeli a horgolótút,

oldalra hajtja a fejét, mintha hallgatónna, aztán pedig szúr. Vajon lassan nyomta a fülébe vagy gyorsan? Hogy tehette meg? Honnan tudta, meddig kell önmagába döfni, a fejébe, hogy tényleg csak a hallását veszítse el, és ne fúródjon az agyáig?; és ha megtette az egyik fülével, akkor miként győzhette le azt a pokoli kint, hogy megtehesse a másikkal is!?! Erősnek, sötétnek és rosszindulatúnak éreztem őt. Talán csak azért találta ki az egészet, hogy éjszakánként felriadjunk: az ő vértől csöpögő horgolótűt látjuk megint; a lassú és elszánt mozdulatot.

Sosem derült ki, mi történt valójában. Egyesek szerint Chumpelik bűntény áldozata lett. Egy biztos: Luna nem tett semmit, amitől kiborulhatott volna. Nem volt hozzá rossz. „Nem hált az inasokkal”, s még hosszú évekig mellette maradt. Ám Chumpeliknek már nem volt szüksége senkire. Nem hallott, nem látott, nem beszélt. Én viszont ismertem őt – túlságosan is. Elvesztettem Linnát és nemcsak Chumpeliket látogattam, hanem jókora „kerülőket” is. Az évekkel korábbi darvadások rokokója durva tómondattá lényegült. Kudarcaim, fatális tévedéseim megérlelték arra, hogy átlássak a prágain. Ezért úgy gondolom, hogy ezért a szörnyű öncsonkításért is, csakúgy, mint az elsőért, ő a felelős.

Tudom, hogy mi történhetett.

Egy reggel félálomban alél az ágyon és hallgatja a konyhából kiszűrődő zajokat, amikor Luna reggelit készít. Mozdulni se mer, nem szeretné, hogy Luna a konyhából bekiáltson – „Jó reggelt!” –, csak a zajokat akarja hallani. A konyha felől teáskanna füttyül és Chumpelikben a vasútállomás emléke dereng, egy vonat novemberben, ablakairól víz csorog, margójáról hosszan száll a gőz, a kalauz int és füttyülnek! Azután „látja” a konyhában a teáskannát: a világ legfurább madara, csőréből narancsillat süvít; ha annakidején kihagyta volna a taorminai poharakat, még aznap megfesterne; harmatcseppek a csempén; csilingel a kenyérpírtó, üres villamos hűtő át a képzeletén, majd „látja” a rozsdabarna kenyérszeletet és a pórusokba olvadó, aransárga teavaját; megkondul a tálca, de jó ismerni a hangokat! Chumpelik tudja, hogy a jénai tálhoz kocant; „látja” a körtelevet és a lassan úszó gerezdeket; nyikordul a konyhaajtó, a pántok szárazak, „látja” a lepattogzott festék és rozsdafoltjait! „Jön! Hozza a reggelit! Hamarosan beborít a melege!” Forró termiken kering benne a boldogság, egyre feljebb. „Szeretem őt! Bár meghalnék érte!” Hallja, ahogy jön, a tálcán megzörrennek a kiskanalak. „Talán lágy tojás lesz?” Kopognak Luna léptei a folyosón, már fél is öltözött, a reggeli után dolgoznia kell, mert eladták az utolsó képeket is, négyhavi rezsisel lógnak, az áram kikapcsoláson, Chumpelik dilibogyói is vagyont emésztene, több pénzt nem lehet kérni a barátoktól se. Luna dolgozni megy, hogy eltartsa őt, etesse-itassa, de egyelőre hozzájön, felé tart és

visszhangzanak azok a léptek a fejében!

És már LÁTJA is! *A hollófekete patákat a kénsárga műkö kockákon!* „Karcús és magas. Patákon jön! Nem képzeltés, minden kétséget kizáróan kecskelábon!” Chumpelik nem mozdul, bogár mocorog a szemhéja alatt. Luna így szól: „Itt a reggeli, drága!” „Ez nem az ő hangja! Ez a hang gonosz! Áspishang ez!” – gondolja Chumpelik, és sírni szeretne. „Hogy milyen rohadt a világ!” Retteg már Lunától, irtózik ettől a lénytől, alig várja, hogy odébbálljon. „Jaj, csak hozzám ne érjen!” – s borzongva már

csak arra vár, hogy Luna, a démonlány elhagyja a lakást, ő pedig meglóghasson otthonról – a horgolótűkkel. Mindez azért, mert a hidegre forduló idő ellenére is ragaszkodott ahhoz, hogy nyitott ablaknál aludjanak, így szegény Luna meghűlt – és berekedt.

Tudtommal csak ketten mentünk be. Bambán üldögélt a késő őszi napsütésben. Sértő önelégültség ült az arcán és a végső stádiumba jutott cinikusok irreverzibilis boldogsága. Hosszú selyemsál lobogott a nyakán és ettől úgy tűnt – tolószékkel együtt is –, mintha szállna. Tán ő is azt gondolta, hogy repül. Nem mondtam semmit, úgy-se hallotta volna. A fején nagy gézturbán. Íme a prágai tiorája! Kegyetlen volt: nem számított neki senki és semmi, csak a saját baromsága. A teraszon ült, Luna pedig a park végében, a hársfa-loggiák alatt. Miután hetekig beszélt Chumpelikhez, bár tudta, hogy süket; mégis, hátha megérez valamit „azzal a fene nagy érzékenységgel”; simogatta a kezét, aztán már csak tartotta naponta néhány óráig, ám Chumpelik meg se rezzent. Kegyetlen volt, vagy csakugyan vak – legbelül. Szívtelen. Még ha volt is szíve, csak egy horgolótű állt benne – egy rohadt nagy konyhakés! Ha más nem is, Luna illatát éreznie kellett volna, de az a hülye talán azt hitte, hogy az is a saját gőze.

Ha Luna illatát befoghatom, akár egy lepkét, ha lombikba tölthetem, mint a füstöt, nagy nyomás alatt aransárga parfümmé sajtolhattam, desztillálhattam volna; én azt az esszenciát – a párás bőr, az ártatlanság és lappangó kívágy szublimátumát – apró üvegcsékbe töltve haldoklóknak osztogatom, hogy őszinte szomorúsággal, az alakoskodás kínzó kényszere nélkül, boldogan haljanak meg. Százszor is meggondolom, hogy magamra fecsemljem; az a marha pedig üszkös lábaira, piszkos patáira locsolta az egészet!

Az volt az utolsó találkozásom vele és Lunával is, a Tethia-félsziget zúgó lombfalai között; ahogy mondtam, Luna a park végében ücsörgött; rám ismert ő is, felém nézett, de nem állt fel a padról, ülve maradt, mintha egy volna a kert régi, repkénnyel keretezett szobrai közül, s én tudtam, hogy többé nem jöhetek, még ha akarnék, még ha száz vadállati-sötét ösztön és kifinomult szándék együttesen húzna-vonna oda, akkor sem. Mert ha még egyszer megállok ott, a fehér márványkonzolokkal körbevett teraszon, a piktör élő teteme előtt, míg Luna is ott lobog valahol félárbocon s bágyadtan, mint egy letiport nép szomorú zászlaja, úgy hagyom ott Tethián a prágait a tudatosan felépített öntudatlanság állapotának, hogy ugyanakkor Lunát kimenekítem!; letépek Chumpelik feszületéről; felkapom, akár egy ikont, s magam előtt tartva, mint egy iránytűt, kirohanok vele a templomból, amit restaurátorok aláznak porig – kaparókkal, spaklikkal, új festékek színeivel gyújtogatnak nap mint nap; elviszem – tiltakozása ellenére is. Úgy érezhettem volna magam, mint aki képprombolók együgyű dühe elől kegytárgyat menekít; később viszont a varázslatos érzés szétfoszlik, mert a „könnyező madonnát” én magam piszkolom össze – mivel folyton megérinteni, sőt ölelni akarom; mivel térdre esek előtte; mert a képimádás bűnébe esem. S míg igaz hittel szaladtam a lángoló szentélyből, mágikus érzések, tarka allegóriák története volt kettőnk története, az enyém és Lunáé; ám végül unásig ismert, banális balesetté aljasul: a festő szeretőjét elszerette egy jó barát – Luna végül megiscsak az inással hált.